

Vaitiolo ja salassapito

Sivla 03.02.2022 § 3
85/00.01.02/2021

Valmistelu sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen p. 0400 542 062

Vuoden alussa on perusteltua saattaa tiedoksi ja tähdentää eräitä lainsäädännössä todettuja toiminnan julkisuutta ja salassapitoa koskevia periaatteita.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) säätelee mm. yleisiä periaatteita toiminnan julkisuudesta ja salassapidosta:

Lain 22 § mukaan viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos viranomainen lain nojalla on määrännyt sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaitiolovelvollisuus. Salassa pidettävää viranomaisen asiakirjaa tai sen kopiota tai tulostetta ei saa näyttää eikä luovuttaa sivullisille eikä antaa sitä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi.

Lain 23 § mukaan viranomaisen palveluksessa oleva samoin kuin luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutenkaan viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaan seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta viranomaisessa tai tehtävän hoitaminen viranomaisen lukuun on päättynyt. Henkilö ei myöskään saa käyttää salassa pidettäviä tietoja omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Lain 24 § mukaan salassa pidettäviä viranomaisten asiakirjoja ovat mm.:

(kohta 23) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön vuosituloista tai kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja varallisuudesta taikka jotka muutoin kuvaavat hänen taloudellista asemaansa,

(kohta 25) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön terveydentilasta tai vammaisuudesta taikka hänen saamastaan terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelusta taikka henkilön seksuaalisesta käyttäytymisestä ja suuntautumisesta,

(kohta 29) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilölle suoritetusta psykologisesta testistä tai soveltuvuuskokeesta tai sen tuloksesta taikka asevelvollisen sijoittamisesta tai työntekijän valintaa tai palkkauksen perustetta varten tehdystä arvioinnista,

(kohta 30) oppilashuoltoa ja oppilaan opetuksesta vapauttamista koskevat asiakirjat, oppilaan ja kokelaan koesuoritukset sekä sellaiset oppilaitoksen antamat todistukset ja muut asiakirjat, jotka sisältävät oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia koskevia tietoja,

(kohta 32) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön poliittisesta vakauksesta tai tietoja henkilön yksityiselämän piirissä esittämistä mielipiteistä taikka tietoja henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista, perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista; asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön toimimisesta poliittisessa tai muussa luottamustehtävässä ovat kuitenkin julkisia.

Lain 35 §:ssä on määräykset rangaistuksista, joita seuraa asiakirjan salassa pitämistä koskevan velvollisuuden sekä säädetyn vaitiolovelvollisuuden ja hyväksikäyttökiellon rikkomisesta.

Varhaiskasvatuslain 40 § mukaan sen lisäksi, mitä viranomaisen julkisuudesta annetussa laissa säädetään, lapsen tuen tarvetta, tukitoimia ja niiden toteutumista koskevat tiedot sekä lapsen henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä. Myös varhaiskasvatuslain 23 §:ssä tarkoitettu lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on salassa pidettävä.

Perusopetuslain 40 § ja lukiolain 32 § mukaan opetuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet eivät saa luvattomasti ilmaista sivullisille, mitä he ovat koulutukseen liittyviä tehtäviä hoitaessaan saaneet tietää oppilaiden tai em. laeissa tarkoitetun henkilöstön taikka heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista ja taloudellisesta asemasta.

Vuoden 2019 alussa voimaan tulleessa tietosuojalaissa todetaan vaitiolovelvollisuudesta liittyen henkilötietojen käsittelyyn seuraavaa (1050 / 2018 § 35):

Joka henkilötietojen käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä suorittaessaan on saanut tietää jotakin toisen henkilön ominaisuuksista, henkilökohtaisista oloista, taloudellisesta asemasta taikka toisen liikesalaisuudesta, ei saa oikeudettomasti ilmaista sivulliselle näin saamiaan tietoja eikä käyttää niitä omaksi tai toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Kuntalain 57 § mukaan muun toimielimen kuin valtuuston kokoukset ovat julkisia vain, jos niissä ei käsitellä asiaa tai asiakirjaa, joka on lailla säädetty salassa pidettäväksi ja jos toimielin niin päättää. Suljetussa kokouksessa keskustelut ovat luottamuksellisia.

Toimivalta, johon päätös perustuu
Hallintosääntö § 26: Lautakunta johtaa ja kehittää aloistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta ja tehokkaasta järjestämisestä.

Ehdotus

Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

- 1) Sivistyslautakunnan jäsenet ja kaupunginhallituksen edustaja merkitsevät tietoonsa saatetuksi salassapitoon ja vaitioloon liittyvät säädökset.
- 2) Sivistyslautakunnan jäsenet ja kaupunginhallituksen edustaja

huolehtivat itse, että salassa pidettävät asiakirjat tulevat asianmukaisella tavalla lopullisesti hävitetyiksi.

3) Säädökset ja menettelytavat saatetaan myös sivistyslautakunnan varajäsenten ja nuorisoasiain neuvottelukunnan jäsenten tiedoksi.

4) Sivistyslautakunta saattaa säädökset edelleen myös tulosalueiden lähijohtajille tiedoksi edellyttäen käytäväksi läpi henkilöstön kanssa.

Sivistyslautakunta edellyttää, että laitosten toimintakauden / lukuvuoden alussa salassapitomääräykset käydään lävitse ja sen lisäksi tilanteissa, jossa henkilön palvelusuhde / harjoittelijan harjoittelusuhde jne. alkaa.

5) Sähköisten kokousten osalta noudatetaan lisäksi kaupunginhallituksen 23.08.2021 suosituksen kirjauksia salassapidosta.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.